

FARKLI DİSİPLİNLERDE KADINA VE AİLEYE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

EDİTÖRLER:

PROF. DR. ELİF YÜKSEL OKTAY, DOÇ. DR. ŞULE ÇEVİKER AY

Her bölümün sorumluluğu yazarına aittir.

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024

Aralık 2024

ISBN: 978-625-5957-04-7

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Kadınlar dünyanın hemen her ülkesinde nüfusun yaklaşık yarısını oluşturmakla beraber erkeklerle çoğunlukla eşit haklara sahip değildırler. Eşitlikçi yasalara sahip ülkelerde de erkeklere nazaran sosyal, ekonomik ve siyasi haklara daha az ulaşabilir durumdadırlar. Esasen bu durumu ortadan kaldırmak için uluslararası sözleşmelere de taraf olan birçok ülkede kadınlara yönelik pozitif ayrımcılığa dayalı haklar verilmişse de çoğunlukla yasalarda var olan eşitlikleri sosyal yaşamda görememektedirler. Kalkınmayı ve insan haklarını önemseyen ülkelerde bu durumun daha eşit daha adil bir yaşam için harekete geçmeyi gerektirdiği anlaşılmaktadır.

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye’de kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal hayatta yer almalarına, güçlenmelerine ilişkin çok sayıda sosyal politika uygulaması hayata geçirildi. Tarihsel süreç içerisinde kadınların güçlenmeleri için bir çok uluslararası sözleşmeye taraf olundu ve bunlara ilişkin ulusal yasalar kabul edilip uygulamaya konuldu. Kadınları güçlendirme çalışmaları strateji belgeleri ve eylem planlarıyla devam etmektedir.

Eğitimden, istihdama, girişimcilikten, sanata, sağlıktan temsil ve katılıma ilişkin hiçbir şekilde ayrımcılığa uğramayan, her alanda güçlü kadınlar güçlü çocukları yetiştirirler. Güçlü çocukların yetiştiği aileler güçlü ailelerdir. Güçlü aileler de güçlü bir toplumu ve güçlü bir ülkeyi oluştururlar. Bir yandan aileyi güçlendirmeye yönelik çabalar sürerken, diğeryandan aile kurumunun sağlamlığı yeni gelişen teknolojiler vasıtasıyla da sınanmaktadır. Bazı sosyal medya platformları vasıtasıyla evlilik karşıtı söylemlerle bireyselleşme teşvik edilmekte, geleneklere, göreneklere kısaca manevi değerlere ve aile kurumuna yönelik saldırılar devam etmektedir.

Son yıllarda gerçekten de evlilikler azalmış, boşanmalar ve tek başına yaşayan bireylerin sayısında da artış olmuştur. En önemlisi doğurganlık hızı ve nüfus artış hızı azalmaya başlamıştır. Bu durum sadece ülkemizde değil, dünya genelinde de yaşanmaktadır.

Ülkemizde bir yandan kadınların güçlenmesi için çalışmalar yapılırken, öte yandan ailelere yönelik her türlü saldırıyı bertaraf etmek ve aileyi güçlendirmek için de çalışmalar sürdürülmektedir. Bu amaçla “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028) ve Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028) hayata geçirilmiştir. Konuya ilişkin akademik çalışmalar da gerçekleştirilmeye devam etmektedir. Alana katkıda bulunmak için Yalova Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (YÜKAM) ile Düzce Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DÜKAM) müdürlerinin editörlüğüyle hazırlanan bu kitap farklı disiplinlerde kadına ve aileye ilişkin 17 çalışmadan oluşmaktadır.

Kitabın konuya ilgi duyanlara faydalı olması ve konuya ilişkin verimli çalışmalara yol gösterici olması dileklerimizle kitaba katkıda bulunan tüm yazarlara ve Filiz Kitabevi’ne çok teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY

Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V

TÜRKİYE'DE DOĞURGANLIK HIZININ DEĞERLENDİRİLMESİ: NÜFUSUMUZ ALARM MI VERİYOR?	1
--	---

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY

11. KALKINMA PLANI'NDA AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİNE YÖNELİK HEDEFLERİN ANALİZİ	37
--	----

Dr. Ar. Gör. Kutluğ Kağan KARAHAN

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM

ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI'NDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE KADINLARIN HAYATA VE KARAR ALMA MEKANİZMALARINA KATILMALARINA YÖNELİK POLİTİKALARIN ANALİZİ	65
---	----

Dr. Arş. Gör. Kutluğ Kağan KARAHAN

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BAĞLAMINDA ÇALIŞAN BABALARIN BAKIM SORUMLULUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	95
---	----

Doç. Dr. Umur AŞKIN

KADIN DOSTU SİGORTA KOLU OLARAK TÜRK SOSYAL SİGORTA SİSTEMİNDE ÖLÜM SİGORTASI	135
--	-----

Prof. Dr. Yusuf ALPER

DÜZCE KADIN EMEĞİ MERKEZİNDEKİ KADIN GİRİŞİMCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE BEKLENTİLER	179
--	-----

Dr. Öğr. Üyesi İrem ALTIN

Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY

KADIN GİRİŞİMCİLERİN DESTEKLENMESİNE YÖNELİK SOSYAL POLİTİKALAR: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ.....	201
--	-----

Dr. Öğr. Üyesi Kübra YAVUZ

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİNDE BİR BAŞARI HİKAYESİ: OLİMPİK ANNELER KADIN KOOPERATİFİ.....	223
<i>Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY</i>	
<i>Nermin ALAYILDIZ</i>	
6284 SAYILI KANUN VE CEZA MUHAKEMESİNE HÂKİM OLAN İLKELER KAPSAMINDA “KADININ BEYANI ESASTIR” İLKESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: MİTLER VE GERÇEKLER.....	263
<i>Dr. Öğr. Üyesi Kenan Evren YAŞAR</i>	
MEDYA SARMALINDA KADINI VE AİLEYİ GÜÇLENDİRMEK.....	291
<i>Yasemin TURAN</i>	
İKLİM KRİZİNİN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TOPLUMSAL CİNSİYET PERSPEKTİFİNDEN BİR İNCELEME	321
<i>Doç. Dr. Umut AŞKIN</i>	
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ SANAT GALERİSİ SERGİLERİNDE DOĞA-KADIN İLİŞKİSİ.....	367
<i>Doç. Dr. Seniha ÜNAY SELÇUK</i>	
İSLÂM'DA KADIN LİDER ALGISI	387
<i>Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ BÖKE</i>	
İSLAMCI KADIN YAZAR CİHAN AKTAŞ'IN ESERLERİ ÜZERİNDEN KADININ AİLE HAYATINDAKİ KONUMU ÜZERİNE DEĞERLENDİRME.....	423
<i>Öğr. Gör. Dr. Yasemin TARCAN</i>	
İSLÂM'IN, AİLENİN BİR FERDİ OLARAK GENÇLERE VERDİĞİ DEĞER	449
<i>Dr. Öğr. Üyesi Salim SANCAKLI</i>	
MODERNLEŞMESİ SÜRECİNDE JÖN TÜRKLERİN AİLE VE KADIN HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	461
<i>Prof. Dr. Hasan GÜMÜŞOĞLU</i>	
AİLE MERKEZLİ TARTIŞMALAR ÇERÇEVESİNDE FARKLI CİNSEL EĞİLİMLERE DAİR İLERİ SÜRÜLEN İDDİALARIN ANALİZİ	483
<i>Dr. Öğr. Üyesi Emrah EKER</i>	
ÇEVRE VE KADIN	499
<i>Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ BÖKE</i>	